

ПРИМЉЕНО:	15. XII. 1998
ОРГАНИЗ. ЈЕД.	БРОЈ
0603	266/5

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У НОВОМ САДУ

На својој Првој седници Наставно-научно веће Природно-математичког факултета у Новом Саду, одржаној 15.10.1998. године, именовало је Комисију за предлагање оцене и одбрану докторске дисертације кандидата мр Жељка Бјељца, под насловом: "МАНИФЕСТАЦИОНИ ТУРИЗАМ ВОЈВОДИНЕ". Комисија је именована у саставу:

1. Др Саша Кицошев, ванредни професор ПМФ-а у Новом Саду, председник
2. Др Јован Ромелић, ванредни професор ПМФ-а у Новом Саду, ментор
3. Др Драгица Томка, ванредни професор ПМФ у Новом Саду, члан
4. Др Живадин Јовичић, редовни професор Географског факултета ПМФ у Београду, члан
5. Др Стеван Станковић, редовни професор Географског факултета ПМФ-а у Београду, члан

Мр Жељко Бјељац је рођен 3. јануара 1963. године у Новом Саду где је завршио основну и средњу школу. На Институту за географију у Новом Саду дипломирао је марта 1987. године, са темом "Однос миграционог салда и основних демографских показатеља у општини Бачка Топола". Крајем 1991. године, магистрирао је на Природно-математичком факултету у Београду са темом "Дневне миграције општине Беочин и њене последице". Од септембра 1993. године као стипендиста Министарства на науку и технологију Републике Србије, учествовао је у изради географских монографија војвођанских општина у оквиру пројекта "Комплексна географска истраживања у Војводини", а од септембра 1997. године у изради пројекта "Географска регионализација Србије" који је рађен у организацији Географског института "Јован Цвијић", Српске академије наука и уметности Београд.

Мр Жељко Бјељац је повремено био запослен у основним и средњим школама у Новом Саду и околини, док је тренутно незапослен.

На основу прегледа и оцене докторске дисертације мр Жељка Бјељца именована комисија подноси

ИЗВЕШТАЈ

Докторска дисертација мр Жељка Бјељца написана је на укупно 229 страна садржаних у 12 поглавља. Помоћна апаратура је заступљена у виду 44 табела, 15 слика, 8 графикона, 9 прилога и 56 цитата. Одељак о литератури садржи 129 библиографских јединица. На крају рада се налазе кључне информацијске документације написане на српском и енглеском језику. Дисертација је писана на српском језику уз употребу ћириличног писма.

Уводни део рада, који уједно представља први одељак садржи опис и образложење предмета, циља и задатака истраживања; као и примењене методе и технике истраживања. С обзиром на недовољну истраженост феномена манифестационог туризма не само на територији Војводине, већ и наше земље уопште, кандидат је у задатке истраживања морао да, поред осталог, уврсти - утврђивање појма и структуралних елемената манифестација, изврши класификацију истих према релевантним критеријумима, да утврди међусобну везу манифестација и туристичких ресурса простора у којима се оне одржавају, да укаже на њихов друштвено-економски значај и изнесе основне претпоставке развоја и прогнозу организовања манифестација.

Разматрајући целисходност метода и техника истраживања кандидат наглашава да је поред уобичајне методе које се свде на анализу публикованог материјала о овој тематици, а с обзиром на специфичност теме, био приморан да врло обилато користи технику анкетних истраживања, како би од релевантних установа, организација, појединаца и слично, добио изворне и садржајне информације које су представљале неопходан предуслов за темељну и свестрану реализацију циљева и задатака истраживања.

У другом одељку кандидат настоји да на основу досадашњих покушаја и сопствених истраживања изврши уопштавање и да сопствену дефиницију манифестација. Полазећи од тога, он потом даје класификацију манифестација на основу седам релевантних критеријума. У настојању да поједине категорије учини што јаснијим и непосреднијим, он их детаљније објашњава користећи примере из праксе.

Трећи одељак се односи на размештај манифестација, односно манифестационог туризма на простору Војводине. С обзиром на велики број манифестација и места њиховог одржавања, кандидат користећи технике систематизације - дивизију и класификацију, табеларно и картографски представља основне карактеристике размештаја. Тиме постиже јасност и прегледност садржаја који су такве природе да уколико се излажу само у основном тексту постају нејасни и аморфни.

У четвртном и петом одељку разматра везу између природних и антропогених вредности простора на једној и манифестационог тур-

изма на другој страни. У обради ових садржаја коришћен је типичан географски метод. Његово коришћење је знатно допринело разјашњавању узрока појава, опстанка и обогаћивање садржаја појединих врста манифестација, с једне стране или брзе стагнације, опадања актуелности па и нестанка неких манифестација, с друге стране. Такав метод је омогућио да аутор зађе у суштину феномена утицаја компонената географске средине на појаву манифестација, као специфичног вида људске активности који је допринео разноврсности и богатству културно-рекреативних компонената такве средине. Аутор је низом конкретних примера указао на повратне утицаје манифестација и манифестационог туризма на иницијалне факторе, посебно наглашавајући последице које имају знатнију израженост и обим испољавања.

Шести одељак обрађује основне облике манифестационог туризма у Војводини. Кључни део ове целине чини подела на девет врста манифестација: уметничке, привредне, научно-стручне, етнографске, спортске, забавне, верске, политичко-историјске и туристичко-пропагандне манифестације. Посебно вредну целину чини и завршни део у коме аутор образлаже предлоге за увођењем нових манифестација или трансформацијом постојећих. Износећи своје ставове, кандидат аргументује њихову оправданост постојењем специфичних физичко-географских или друштвено-географских услова, туристичке тражње и сл.

Седми одељак обрађује елементе организовања манифестационог туризма. Да би обрада била што комплекснија и сврсисходнија, сврстана је у четири уже целине. Размештај и рангирање садржаја таквих целина извршено је на основу пажљиво одабраних критеријума који се уклапају у карактер овог облика туризма.

Анализирајући у даљем тексту економско-туристичке ефекте манифестационог туризма, закључено је да највећи значај имају привредне (сајмови), етнографске, и забавно-туристичке манифестације.

Да би манифестациони туризам постао једна од кључних сегмената туризма у Војводини, аутор сматра да је потребно, пре свега поћи од тога да државне и друштвене институције Југославије својим економским програмима и стимулативним мерама дају туризму реално значајније место. У контексту таквих мера и овај облик туризма би могао наћи одговарајући подстицајни стимуланс. У реализацији ових мера јављају се ограничавајући фактори које кандидат у свом раду наводи, настоји да им објасни смисао ограничавајућих деловања као и начине њиховог отклањања.

Из презенованог у овом извештају комисија саопштава да је научни допринос ове дисертације следећи:

Први пут је у нашој научној литератури која се бави проблематиком туризма на територији Војводине применом комплекса

географских метода свестрано и слојевито утврђена међузависност природних и антропогених туристичких вредности и манифестација, односно манифестационог туризма. При томе се дошло до сазнања да постоји висок степен корелације између изражености специфичних атрактивних атрибута туристичких вредности и квалитета и значаја туристичких манифестација. Такође је утврђено да је велики део високо изражених вредности иницирао појаву манифестација, али да обим и квалитет понуде манифестација није на задовољавајући начин користио могућности и предности квалитетних иницијалних фактора.

Овај рад чини до сада јединствено настојање да се систематизују многобројне манифестације и техником диверзије и класификације разврстају у одговарајуће категорије. Тиме су манифестација, будући да су до сада само парцијално обрађиване, први пут сведене у одређене врсте од којих је свака подложна специфичним законитостима. То ће у знатној мери омогућити будућим истраживачима овог феномена да објасни корене појаве манифестација, начине испољавања, као и избор одговарајућих инструментаријума усмерених ка обогатавању и нијансирању понуде.

На основу анализе, у којој доминантну улогу има она која је туристичко-географског карактера, дат је и образложен предлог нових манифестација туристичког карактера. Предложене манифестације заснивају своју организацију и конституцију на недовољно искоришћеним природним ресурсима, научно-технолошком развоју, привредним и спортским достигнућима, фолклору и традицији, кулинарству и др.

До сада су први пут свеобухватно, на нивоу Војводине, обрађени елементи организовања манифестационог туризма, са три аспекта. Први се односи на анализу мотива организовања, други на планирање организовања манифестационог туризма, трећи на инструменте маркетинга у промоцији манифестационог туризма и четврти на пропаганду и планирање пропаганде.

Дата су нова и свеобухватана сазнања о утицају манифестација на развој туризма, место манифестација у туризму Војводине, као и о утицају манифестационог туризма на друге привредне делатности.

ЗАКЉУЧАК

Докторска дисертација мр Жељка Бјелџа је значајан научни допринос проучавању туристичких манифестација, односно манифестационог туризма Војводине. Она ће, неоспорно имати иницијалну улогу и утицај на даља истраживања овог феномена, јер је својим појмовним одређењем, категоризацијом и откривањем карактера међувеза између компонената географске средине конкретног војвођанског простора и туристичких манифестација формирана научна апаратура која се мора поштовати у будућим, како

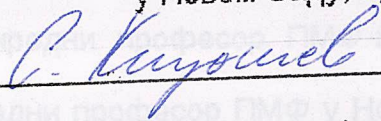
теоријским, тако и у прагматичним приступима овој овој појави. Уосталом то је сврха и смисао целог стручно-научног рада кандидата, с обзиром да туристичка привреда у коју су сегментиране и манифестације, као економски врло пропулзивна категорија може бити својеврсни комплемантарни прилог токовима економског развоја ове регије.

Полазећи од претходно наведених констатација комисија је позитивно оценила докторску дисертацију мр Жељка Бјељца и сходно томе предлаже да кандидат приступи одбрани.

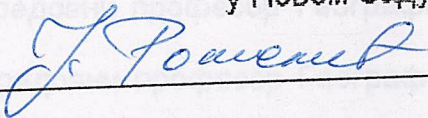
У Новом Саду
8. 12. 1998,

КОМИСИЈА

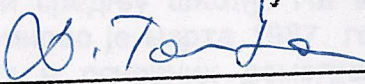
1. Др Саша Кицошев, ванредни професор ПМФ-а у Новом Саду, председник

2. Др Јован Ромелић, ванредни професор ПМФ-а у Новом Саду, ментор

- Др Драгица Томка, ванредни професор ПМФ у Новом Саду, члан

4. Др Живадин Јовичић, редовни професор Географског факултета ПМФ у Београду, члан

5. Др Стеван Станковић, редовни професор Географског факултета ПМФ-а у Београду, члан

